

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ34_21
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Československá 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Jan Kukučka
Tematický celek	Prokletí básníci
Ročník	3. ročník gymnázia
Datum tvorby	9.9.2012
Anotace	Pracovní list – Jean Arthur Rimbaud II: Spáček v úvalu
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru básně ze známé sbírky a k zopakování literární teorie
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Práce s textem

Literatura pro 2. ročník středních škol (pracovní sešit), Didaktis, Brno 2009, s. 142

Literatura pro 2. ročník středních škol (učebnice), Didaktis, Brno 2009, s. 136,

Jean Arthur Rimbaud

Spáč v úvalu

Tot' díra zeleně, v níž tiše zpívá řeka,
vlévajíc do travin svůj stříbrokvoucí cár,
kam z pyšných pahorků sluneční světlo stéká,
tot' úval se sluncem, jež ztrácí zde svůj žár.

Vojáček bez čapky a s nachýlenou šíjí
spí s ústy dokořán v modravé řeřiše
pod mráčkem, z kterého se proudy světla lijí
až na zem do trávy, kde leží na břiše.

Má nohy v kosatcích, spí, usmívá se sladce,
jak děcko v nemoci, když přitulí se k matce.
Přírodo, zahřej ho, je velmi chladný rok!

S nehybným chřípím spí za rosy, která studí,
spí s rukou složenou na svoji klidné hrudi
a dvěma ranami má prostřelený bok.

Úkoly:

- 1) Jakou formou je báseň psaná?
- 2) K jakému uměleckému směru byste báseň zařadili a proč?
- 3) Najděte básnické prostředky a vysvětlete na příkladu:
a) personifikace, b) přirovnání, c) eufemismus, d) epiteton, e) pointa
- 4) Jaký postoj zde autor zaujímá?
- 5) Zjistěte okolnosti, které předcházely napsání této básně, kolik mu bylo let? (viz učebnice) - diskuse
- 6) Uveďte 5 slov, které se vám okamžitě vybaví při slově válka

Řešení:

1) Jakou formou je báseň psaná?

sonet

2) K jakému uměleckému směru byste báseň zařadili a proč?

impresionismus (pocity, dojmy, prožitky..., především 1. sloka)

3) Najděte básnické prostředky a vysvětlete na příkladu:

a) personifikace (zosobnění) – *zpívá řeka*

b) přirovnání – *usmívá se sladce, jak děcko v nemoci*

c) eufemismus (jemné vyjádření tvrdé skutečnosti) – *vojáček ...spí*

d) epiteton (básnický přívlastek) – *např. stříbrokvoucí cár,
pyšných pahorků*

e) pointa (vyústění) – *a dvěma ranami má prostřelený bok*

4) Jaký postoj zde autor zaujímá?

protiválečný (hl. pointa)

5) Zjistěte okolnosti, které předcházely napsání této básně, kolik mu bylo let? (viz učebnice) – diskuse

Rimbaud reagoval na prusko-francouzskou válku (1870), v té době mu bylo tedy kolem 16 let

Zdroje:

Seznam literatury a pramenů

Literatura pro 2. ročník středních škol (pracovní sešit), Didaktis, Brno 2009

Literatura pro 2. ročník středních škol (učebnice), Didaktis, Brno 2009

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.